

Ons wiskundeonderwijs gevisiteerd

De VSNU (Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten) kent een systeem van periodieke onderwijsvisitaties voor de verschillende opleidingen. Zo trok in de periode oktober 2001-februari 2002 voor de derde maal in de geschiedenis een visitatiecommissie door het land om de wiskundeopleidingen kritisch te bekijken. De UvA werd door de commissie bezocht op 17 en 18 januari van dit jaar. Het visitatierapport is zojuist, in augustus, uitgekomen.

De visitatiecyclus begint met het samenstellen van de visitatiecommissie. Hierin hebben de opleidingen inspraak via hun vertegenwoordigers in de VSNU-kamer wiskunde (ik ben de UvA-vertegenwoordiger daarin). Vooral van belang is de keuze van de voorzitter, die gezaghebbend en onpartijdig moet zijn en ieders vertrouwen moet hebben. Met J.H. van Lint, emeritus professor uit Eindhoven, discreet wiskundige van grote reputatie en jarenlang rector magnificus geweest, werd een krachtig figuur als voorzitter binnengehaald. Toen ook de wereldberoemde dynamische systemenspecialist F. Takens, emeritus professor uit Groningen (en alumnus en gepromoveerde van de UvA) als lid werd binnengehaald, was er een ijzersterk koppel gevormd, waar te milde beoordelaars van afstudeerscripties bang voor konden zijn.

Vervolgens zette elke opleiding zich aan het schrijven van een zelfstudie, zo ook de UvA-opleiding. Aan het schrijven hiervan droegen velen bij, maar de inspanningen van de onderwijscommissieleden Arjen Doelman en Jan Wiegerinck en vooral van assistentonderwijsdirecteur Geertje Hek moeten met name genoemd worden. In het algemeen moeten zelfstudies een goede balans vinden tussen enerzijds een gezonde dosis zelfkritiek en anderzijds voorkomen dat de visitatiecommissie in open doel kan schieten.

De visitatiecommissie gebruikte een vast stramien voor de indeling van de twee bezoekdagen per instelling. Met verschillende groepen

(o.a. docenten, studenten, afgestudeerden, ondersteunend personeel, bestuurders) wilde de commissie spreken. Dit moest goed van te voren worden georganiseerd. Ook hield de onderwijsdirecteur Chris van Weert met sommige van die groepen voorbesprekingen. Zelf had ik geen erg grote betrokkenheid bij deze visitatie. Ik was bij het gesprek met docenten in het lagerejaarsonderwijs aanwezig, en ik mocht aan het eind van de eerste bezoekdag als instituutsdirecteur aanzitten bij het diner met de commissie, waar o.a. ook kersverse UvA-rector Paul van der Heijden acte de presence gaf. Er heerste tijdens de twee visitatiedagen een leuke sfeer. Je kon merken dat er voor en na de zittingen met de commissie intensiever dan anders door docenten en studenten over onderwijszaken werd gediscussieerd.

De twee visitatiedagen werden besloten met een mondelinge rapportage door de voorzitter van de commissie. Op zich is dit hard werken voor de commissie en vooral voor de voorzitter. De definitieve schriftelijke eindrapportage mag niet teveel afwijken van de mondelinge rapportage, en de commissie heeft na de gesprekken met de verschillende gremia maar een paar uur om een lange checklist in te vullen en de mondelinge rapportage samen te stellen. Er was veel belangstelling van docenten, studenten en bestuurders voor deze rapportagezitting, tot aangename verrassing van de commissie die dat bij sommige universiteiten anders had gezien. De rapportage klonk redelijk positief. Het voornaamste minpunt waren de doelstellingen en eindtermen van onze opleiding.

Het uiteindelijke boekje naar aanleiding van de visitatie bestaat uit een algemeen gedeelte waarin de commissie voor de verschillende aspecten aangeeft hoe het idealiter moet zijn en in hoeverre dit bij de verschillende instellingen gerealiseerd is, en een gedeelte per instelling met kritische bespreking en een lijst van aanbevelingen. Het boekje besluit met een tabel waarin de instellingen cijfers krijgen voor de verschillende aspecten van hun opleiding. De UvA kreeg een 5 voor missie/doelstellingen/eindtermen en een 6 voor doorstroom/rendementen, maar een 8 voor voorlichting/aansluiting, kwaliteiten staf, faciliteiten/voorzieningen, interne kwaliteits-

zorg en zelfstudie. De lezers van dit blad zullen geïnteresseerd zijn in het cijfer voor kwaliteit afgestudeerden. De UvA kreeg een 7, lager dan de 8 voor Utrecht en Twente maar hoger dan de 6 voor Leiden en Nijmegen. Alles bij elkaar scoorde de UvA een ruime 7, na Twente, Eindhoven en VU, maar voor de andere instellingen, zelfs iets voor studententrekker Utrecht, en ruim voor Leiden.

De commissie heeft nogal een punt gemaakt van zijn standpunt dat aan de meeste algemene universiteiten de studenten die niet in het onderzoek willen doorgaan, niet voldoende aan hun trekken komen. De instellingen zouden nadrukkelijker keuzes moeten maken waar ze voor opleiden. Ook vond de commissie bij een aantal instellingen de kwaliteit van het onderwijs beneden de maat (gelukkig niet bij ons), vooral het onderwijs gericht op de studenten die geen aio zullen worden. Als nasleep van deze observaties van het rapport zal er een verdere discussie tussen ministerie en algemene universiteiten plaats hebben.

Tom Koornwinder
thk@science.uva.nl

Referentie:

Onderwijsvisitatie Wiskunde, VSNU. Utrecht, juni 2002

Ook elektronisch beschikbaar via

<http://www.vsnu.nl/show?id=3439&langid=246>